

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар

«31» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ

(історія психології, загальна психологія)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

освітньо-професійна програма Початкова освіта

Тимош Ю. В. Психологія (історія психології, загальна психологія): робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Кременець, 2020. 26 с.

Розробник:

Тимош Юлія Володимирівна – канд. психол. наук, старший викладач кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти.

Протокол №1 від 31 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

Т.С. Фасолько

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність: 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма Початкова освіта		
Модулів – 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1-й	1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		I-й	I-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5		Лекції	
		38 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
		Самостійна робота	
82 год.		130 год.	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 45,33 % / 54,67 % ;

для заочної форми навчання – 13,33 % / 86,67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення здобувачів із основними поняттями, положеннями, законами та актуальними проблемами загальної психології, а також формування умінь використовувати відповідну обізнаність як фундамент у подальшій практичній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологія (історія психології, загальна психологія)» є:

- аналіз базових категорій та понять сучасної психології в їх системному взаємозв'язку;
- розгляд основних форм вияву психічних явищ у їх цілісності;
- ознайомлення з класичними та сучасними концепціями особистості, її соціально-психологічної сфери, пізнавальних та емоційно-вольових процесів, індивідуально-типологічних особливостей;
- характеристика основних закономірностей, механізмів, законів функціонування різних сфер психічної активності особистості;
- розкриття значення психологічних знань у різних видах діяльності людини;
- озброєння загальною методологією, базовими методами та конкретними психологічними методиками вивчення особистості, її когнітивних, емоційно-вольових, індивідуально-особистісних особливостей;
- стимулювання самопізнання й самовиховання у контексті завдань формування професійно-важливих якостей психолога.

Вивчення курсу «Психологія (історія психології, загальна психологія)» спрямоване на формування у студентів наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачає застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність до міжособистісного спілкування; комунікаційні навички, навички працювати як автономно, так і в команді;

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних, здоров'язбережувальних технологій; пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності та здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вчителя початкових класів.

ФК2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного сталого розвитку суспільства та рівня розвитку особистості учня початкових класів.

ФК3. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення і освітні потреби особистості молодшого школяра.

ФК4. Здатність створювати психолого-педагогічні умови для саморозвитку і самореалізації суб'єктів педагогічного процесу в умовах початкової школи.

ФК6. Здатність організовувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію суб'єктів педагогічного процесу Нової української школи.

ФК7. Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище початкової школи, що сприяє навчанню молодших учнів, незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.

ФК8. Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів власної професійно-педагогічної діяльності, включаючи спроможність обмірковувати власні та інші системи цінностей, розвиток і практику.

ФК13. Здатність трансформувати і впроваджувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності у галузі початкової освіти.

ФК16. Вміння будувати взаємини з дітьми на основі гуманізму, демократизму, педоцентризму; налагоджувати спільну роботу школи, батьків, громадськості у освітньо-виховному процесі початкової школи.

ФК17. Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

Програмні результати навчання.

ПРН-3. Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу, сучасною освітньою технологією навчання і виховання молодших школярів.

ПРН-4. Володіти державною мовою як усно, так і письмово та спілкуватися іноземною мовою, здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

ПРН-9. Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН-11. Користуватися різноманітними методами і формами навчання, ефективними прийомами керівництва навчально-виховною діяльністю дитячих колективів.

ПРН-12. Обґрунтовувати вибір ефективних методів і прийомів для реалізації навчально-виховного процесу та завдань наукових досліджень в галузі початкової освіти.

ПРН-15. Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.

ПРН-18. Організовувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію суб'єктів педагогічного процесу, створювати психолого-педагогічні умови для їх саморозвитку і самореалізації в умовах початкової школи.

ПРН-19. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення.

ПРН-20. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку і виховання учнів.

ПРН-21. Працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

ПРН-22. Продемонструвати вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ПРН-23. Створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище початкової школи, що сприяє навчанню молодших учнів, незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.

ПРН-24. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ПРН-25. Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Вступ у психологію та історія психології

Тема 1. Предмет психології як науки.

Предмет психології як науки та її завдання. Загальне поняття про психіку. Структура психічних явищ: психічні процеси, стани, властивості. Основні галузі психології. Основні принципи сучасної психології. Значення психологічних знань у педагогічній діяльності.

Тема 2. Методи сучасної психології.

Поняття про метод наукового дослідження. Основні вимоги до методів психології. Етапи психологічного дослідження. Класифікація методів психологічного дослідження. Емпіричні методи психологічного дослідження: спостереження, експеримент. Додаткові методи психології: опитування, тестування, аналіз процесу та продуктів діяльності.

Тема 3. Походження і розвиток психіки.

Розвиток форм відображення у живій та неживій природі. Розвиток психіки у філогенезі: стадії та рівні розвитку психічного відображення за О.М.Леонтєвим і К.Е.Фабрі. Характеристика базових форм психічної активності: інстинктивна, регульована навичками, інтелектуальна поведінка. Рефлекторна природа психічного відображення. Мозок і психіка. Функціональні блоки мозку за О.М.Лурією. Поява та розвиток свідомості, її структура та суспільно-історичний характер. Свідоме та несвідоме у психічній діяльності людини.

Тема 4. Основні етапи розвитку психології.

Характеристика передумов виникнення психології. Донауковий етап становлення психології, його загальна характеристика.

Науковий етап розвитку психології. Криза психологічної науки на рубежі XIX-XX ст., її причини та наслідки. Основні напрями психології. Становлення і розвиток вітчизняної психологічної думки.

Змістовий модуль 2 Особистість в діяльності та спілкуванні

Тема 5. Психологія діяльності.

Поняття про діяльність. Мета й мотиви діяльності. Теорія діяльності. Структура діяльності (рухи, дії, операції). Види дій: внутрішні та зовнішні. Інтеріоризація, екстеріоризація. Засоби діяльності: знання, уміння (елементарні уміння та уміння-майстерність), навички. Перенесення та інтерференція навичок. Звички. Основні різновиди діяльності (ігрова, учбова, праця).

Тема 6. Психологія особистості.

Поняття про особистість. Співвідношення понять «людина», «особистість», «індивід», «індивідуальність». Теорії особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості (потреби, мотиви, інтереси, цінності, ідеали, переконання). Самосвідомість та «Я-концепція».

Тема 7. Спілкування.

Поняття про спілкування. Функції спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Різновиди спілкування. Засоби спілкування: вербальна комунікація (мова і мовлення) та невербальна комунікація.

Тема 8. Міжособистісні відносини в групах.

Поняття про групи. Класифікація груп. Конформізм і нонконформізм. Лідерство та керівництво: основні ознаки та відмінності. Стили керівництва. Міжособистісні стосунки в групах. Психологічна сумісність і конфлікт. Соціально-психологічний клімат групи. Методи дослідження взаємовідносин у групі.

Змістовий модуль 3

Пізнавальні психічні процеси

Тема 9. Увага.

Поняття про увагу. Теорії уваги. Класифікація уваги та характеристика окремих її видів. Властивості уваги: зосередженість, стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Уважність як властивість особистості. Фактори, які сприяють повертанню і підтриманню уваги.

Тема 10. Відчуття.

Поняття про відчуття як психічний процес. Фізіологічна основа відчуттів. Класифікація відчуттів та характеристика окремих їх видів. Основні властивості відчуттів. Загальні закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, взаємодія, сенсibilізація, контраст, синестезія. Компенсаторні можливості відчуттів.

Тема 11. Сприймання.

Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Класифікація сприймань та характеристика окремих видів. Властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість, вибірковість, апперцепція. Ілюзії сприймання. Спостереження і спостережливість.

Тема 12. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Класифікація пам'яті та характеристика окремих її видів. Процеси пам'яті: запам'ятовування, зберігання, відтворення, забування. Чинники успішного збереження та відтворення. Прийоми пригадування. Явище ремінісценції. Індивідуальні особливості пам'яті.

Тема 13. Мислення.

Поняття про мислення. Теорії мислення. Операції мислення: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікація, систематизація. Форми мислення: поняття, судження (міркування), умовивід (індукція, дедукція, аналогія). Класифікація мислення та характеристика окремих його видів. Індивідуальні особливості мислення.

Тема 14. Уява.

Поняття про уяву. Теорії уяви. Класифікація уяви та характеристика окремих її видів. Мрія як особливий вид уяви. Способи створення образів уяви: аглютинація, аналогія, гіперболізація, літота, акцентування, схематизація і типізація. Уява і творчість. Індивідуальні особливості уяви.

Змістовий модуль 4

Регулятивна сфера психіки особистості

Тема 15. Почуття та емоції.

Поняття про почуття та емоції. Теорії емоцій. Класифікація емоцій та почуттів і характеристика окремих їх видів. Форми переживання почуттів та емоцій: афект, стрес, настрій, пристрасть, фрустрація. Індивідуальні особливості емоційної сфери людини.

Тема 16. Воля.

Поняття про волю. Спонукальна та гальмівна функції волі. Фази складної вольової дії. Вольове зусилля. Локус контролю: екстернальний, інтернальний. Вольові якості особистості. Безвілля, його причини і переборення.

Змістовий модуль 5

Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 17. Темперамент.

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту: холеричного, сангвінічного, флегматичного, меланхолічного. Позитивні та негативні сторони кожного типу темпераменту. Роль темпераменту в навчанні та праці. Можливості зміни темпераменту в процесі життя та діяльності.

Тема 18. Характер.

Поняття про характер. Теорії характеру. Акцентуація рис характеру. Структура характеру та основні риси типового характеру. Формування характеру.

Тема 19. Здібності.

Поняття про здібності. Природні передумови здібностей. Класифікація здібностей та характеристика окремих їх видів. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність. Здібності та інтелект.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	с.р	інд.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1	6	2	-	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 2	8	2	2	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 3	10	2	2	-	6		7	1	-	-	-	6

Тема 4	12	2	4	-	6		8	-	2	-	-	6
Всього за змістовим модулем	36	8	8		20		29	3	2			24
Змістовий модуль 2												
Тема 5	6	2	-	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 6	8	2	2	-	4		8	-	-	-	-	8
Тема 7	10	2	2	-	6		8	1	1	-	-	6
Тема 8	8	2	2	-	4		8	1	1	-	-	6
Всього за змістовим модулем	32	8	6		18		31	3	2			26
Змістовий модуль 3												
Тема 9	8	2	2	-	4		9	1	-	-	-	8
Тема 10	6	2	-	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 11	8	2	2	-	4		8	-	-	-	-	8
Тема 12	8	2	2	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 13	8	2	2	-	4		9	-	1	-	-	8
Тема 14	8	2	2	-	4		7	-	1	-	-	6
Всього за змістовим модулем	46	12	10		24		47	3	2			42
Змістовий модуль 4												
Тема 15	6	2	-	-	4		9	1	-	-	-	8
Тема 16	8	2	2	-	4		9	-	1	-	-	8
Всього за змістовим модулем	14	4	2		8		18	1	1			16
Змістовий модуль 5												
Тема 17	6	2	-	-	4		8	-	-	-	-	8
Тема 18	8	2	2	-	4		7	1	-	-	-	6
Тема 19	8	2	2	-	4		10	1	1	-	-	8
Всього за змістовим модулем	22	6	4		12		25	2	1			22
Разом	150	38	30	-	82		150	12	8	-	-	130

5. Темі семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і методи сучасної психології.	2
2	Виникнення психіки як результат еволюції матерії.	2
3	Історія становлення психології як науки.	4
4	Психологія особистості та діяльності	2
5	Спілкування як міжособистісна взаємодія.	2
6	Визначення статусу члена групи в міжособистісних відносинах.	2
7	Закономірності вивчення уваги.	2

8	Сенсорно-перцептивний розвиток особистості.	2
9	Пам'ять та її процеси.	2
10	Закономірності мислення	2
11	Уява і творчість	2
12	Індивідуальні особливості емоцій, почуттів і вольової саморегуляції, їх взаємозв'язок із навчально-виховним процесом.	2
13	Темперамент і характер в структурі особистості	2
14	Здібності як індивідуально-психологічні особливості людини.	2
Разом		30

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні принципи сучасної психології. Значення психологічних знань у педагогічній діяльності.	4
2	Додаткові методи психології: опитування, тестування, аналіз процесу та продуктів діяльності, соціометричний, біографічний методи, контент-аналіз. Складання програми дослідження школяра за допомогою обраного методу.	4
3	Характеристика базових форм психічної активності: інстинктивна поведінка, регульована навичками, інтелектуальна поведінка.	6
4	Розвиток психології в рамках філософії, теології, біології та медицини. Особливості розвитку психології у II половині XIX ст. Становлення і розвиток української психологічної науки.	6
5	Види дій: внутрішні та зовнішні, теоретичні та практичні. Основні різновиди діяльності: гра, учіння, праця. Поняття про провідну діяльність.	4
6	Основні параметри особистості: єдність, стійкість, мінливість, активність. Її структура та спрямованість: потреби, мотиви, інтереси, ідеали, переконання, світогляд. Шляхи, умови та фактори особистісного зростання.	4
7	Рівні спілкування. Різновиди спілкування. Засоби невербального спілкування, їх роль у діяльності педагога.	6
8	Основні методи дослідження взаємовідносин у групі: спостереження, соціометрія, референтометрія.	4
9	Теорії уваги. Уважність як властивість особистості. Методики дослідження та розвитку властивостей уваги школярів.	4
10	Класифікація відчуттів. Характеристика окремих їх видів. Властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість,	4

	константність.	
11	Класифікація та види сприймання. Спостереження і спостережливість. Методики дослідження властивостей сприймання.	4
12	Теорії пам'яті. Індивідуально-психологічні особливості пам'яті, методики їх дослідження та розвитку.	4
13	Види мислення. Етапи розв'язування мислительних задач. Індивідуально-психологічні особливості мислення, методики їх дослідження та розвитку.	4
14	Індивідуально-типологічні особливості уяви. Уява і творчість. Методи стимулювання творчої активності.	4
15	Теорії емоцій. Індивідуальні особливості емоційно-почуттєвої сфери людини. Саморегуляція емоційних станів.	4
16	Вольові якості особистості, їх діагностика та методи формування.	4
17	Типи темпераменту: холеричний, сангвінічний, флегматичний, меланхолічний. Методики вивчення.	4
18	Риси характеру, методики їх дослідження та психологічні засади формування у виховному процесі.	4
19	Структура здібностей. Види здібностей. Методики дослідження індивідуальних особливостей здібностей школяра.	4
Усього		82

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі

нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

1. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

I. Орієнтовна тематика рефератів:

1. Людина, індивід, особистість як об'єкт вивчення психології.
2. Поняття про психіку. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії.
3. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції
4. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів. Класифікація неусвідомлюваних процесів.
5. Надсвідомі процеси. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів.
6. Місце психології в системі наук.
7. Галузі психологічних знань.
8. Методи психології.
9. Гіпноз і навіювання як феномен впливу.
10. Сон та сновидіння.
11. Компенсаторні можливості відчуттів.
12. Особливості сприймання рекламних повідомлень.
13. Феноменальні можливості людської пам'яті.
14. Умови успішності запам'ятовування.
15. Психологічні характеристики творчого мислення.
16. Критичність мислення та його продуктивність.
17. Проблема мисленнєвих стратегій.
18. Роль мовлення у протіканні психічних процесів.
19. Феномен егоцентричної мови.
20. Уява та інтуїція.
21. Емоції та сучасна художня творчість.
22. Психологія кохання.
23. Відмінності між людьми з сильною та слабкою волею.
24. Проблема спрямованості особистості.
25. Поняття про психічний розвиток індивіда та формування особистості.
26. Чи можна змінити темперамент?
27. Геніальність як вищий ступінь розвитку здібностей.
28. Специфіка людської діяльності і її атрибути.

29. Основні види людської діяльності та їх характеристика
30. Класифікація теорій особистості.
31. Структура особистості у психодинамічному напрямку
32. Підхід до особистості у біхевіоральному напрямку.
33. Екзистенціально-гуманістичний підхід до розуміння особистості.
34. Виникнення і розвиток психології в Україні.
35. Розвиток психологічної науки за кордоном.
36. Потреби та інтереси особистості.
37. Формування та розвиток особистості (самооцінка, самосвідомість, самоповага, самоконтроль, самореалізація, рівень домагань).
38. Ефективність та стилі спілкування.
39. Кризи і конфлікти в житті людини.
40. Види груп.
41. Характер. Акцентуації рис характеру.
42. Структура здібностей.
43. Формування та розвиток здібностей.
44. Властивості сприймання.
45. Види мислення. Операції мислення.

ІНД3. Вимоги до написання, порядок подання та захист.

Мета індивідуальних завдань – сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни; отримати досвід самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Індивідуальним завданням є реферат. Метою написання реферату є підтвердження рівня опанування студентами основних положень з обраної тематики, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.

Робота над рефератом передбачає поглиблене вивчення обраної психологічної проблеми, сучасної наукової літератури, а також оволодіння навичками логічного аналізу та узагальнення матеріалу, його системного викладу.

Тема реферату обирається студентом самостійно впродовж двох тижнів з початку семестру, виходячи із запропонованого переліку. Окрім запропонованих, студенти можуть самостійно обирати тему реферату, обов'язково погоджуючи її з викладачем. У навчальній групі теми рефератів не повинні повторюватись.

Вимоги до змісту та оформлення реферату

Загальний обсяг реферату 12-15 сторінок друкованого тексту українською мовою формату А4 тексту у редакторі Word

Стандарти: кегель – 14pt, міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт Times New Roman, абзацний відступ – 1,25 см, поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см.

Реферат обов'язково повинен мати титульну сторінку, на якій розміщуються такі реквізити: назва ЗВО, в наступному рядку – назва кафедри. Далі розміщується тема реферату, відомості про автора, місце й рік виконання реферату.

ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5-ти хв.).

Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 15.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – студент виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен дати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – студент вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – студент вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

13 балів – студент самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

14 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

15 балів – студент вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

Лекції із застосуванням слайдів, відеофільмів; пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, кінокоучінг, вправи, ілюстрації, демонстрація, робота з літературою, пізнавальні ігри, навчальна дискусія, написання рефератів; семінарські заняття із розв'язуванням творчих та практичних завдань; робота над навчальним проектом тощо.

9. Методи контролю

Контрольні роботи, самостійні роботи, усне опитування, оцінка за творче завдання; оцінка за проект (ІНДЗ); підсумковий тест.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр														ІНДЗ	Підсумковий тест	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	15	100

Шкала оцінювання знань та вмінь студентів під час підсумкового контролю

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовільно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовільно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовільно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
F	Незадовільно	1 – 34	1 – 9	1 – 24

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмового матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–100): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання у практичних ситуаціях.

Оцінка FХ «2» (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни (тексти лекцій, розробки семінарських занять, питання тестового контролю, презентації, завдання для самостійної роботи тощо).
2. Підручники та посібники з психології.

3. Періодичні фахові видання (журнали «Педагогіка і психологія», «Психологія і суспільство», «Практична психологія та соціальна робота», газета «Психолог»).
4. Тематичні Інтернет ресурси.

12. Рекомендована література

Основна

1. Бондаренко О.Ф. Основи психології : Підручник / О.Ф.Бондаренко. – К. : Освіта України, 2009. – 328 с
2. Варій М. Й. Загальна психологія [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / М. Й. Варій. – 3-є вид., випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
3. Вікова та педагогічна психологія [Текст] : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
4. Власова О. І. Педагогічна психологія [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / О. І. Власова. – К. : Либідь, 2005. – 399 с.
5. Волошина Л.В., Долинська С.О. Загальна психологія : практикум : навч. Посібник / Л.В. Волошина, С.О. Долинська. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.
6. Гамезо М. В. Атлас по психологии [Текст] – Информационно-методическое пособие к курсу „Психология человека” / М. В. Гамезо, И. А. Домашенко. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Педагогическое общество России, 2006. – 276 с.
7. Головінський І. Педагогічна психологія [Текст] / І. Головінський. – К. : Аконт, 2003. – 287 с.
8. Гончарук П.А. Психологія навчання [Текст] : монографія / П. А. Гончарук. – К. : Вища школа, 1985. – 143 с.
9. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2007. – 391 с.
10. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник / К.С. Дрозденко. – К. : ВД „Професіонал”, 2004. – 304с.
11. Загальна психологія : навчальний посібник / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О.В. Пасєка ; МОН України, Київський ун-т імені Бориса Грінченка. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 295с.
12. Загальна психологія [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін.; за ред. С. Д. Максименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 704 с.
13. Загальна психологія [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Либідь, 2005. – 463 с.
14. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В.. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібн. / В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька, О.В. Темрук – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
15. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник / Н.М. Ільїна, С.О. Мисник : Суми : Університетська книга, 2011. – 352с.
16. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / Т. С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 254 с.

17. Корольчук М.С. Історія психології: [Навч. посібник] / М.С. Корольчук, П.П. Криворучко. – К.: Ельга; Ніка - Центр, 2010. – 248с.
18. Корольчук, М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко ; за ред. М. С. Корольчука. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2006. – 320 с.
19. Кутішенко, В. П. Вікова та педагогічна психологія. (Курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. П. Кутішенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 128 с.
20. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене / С.Д. Максименко. – Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. – 272с.
21. Махній М.М. Історія психологічної думки: навчальний посібник / М.М. Махній, М. А. Скок.- Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2010. – 256 с.
22. М’ясоїд П. А. Загальна психологія [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / П. А. М’ясоїд. – 4-те вид., стереотип. – К. : Вища школа, 2005. – 487 с.
23. Немов Р.С. Психологія: В 3-х кн. / Р. С. Немов – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – Кн. 1: Общие основы психологии. – 688 с.
24. Основи психології [Текст] : навч. посібник / А. І. Веракіс, Ю. І. Завалевський, К. М. Левківський. – К.-Х., 2005. – 415 с.
25. Основи психології [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / О. В. Киричук, В. А. Роменець, Т. С. Кириленко та ін. ; за ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 4-е вид., стереотип. – К. : Либідь, 1999. – 632 с.
26. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 2002. – 630 с.
27. Палеха Ю. І. Основи психології та педагогіки [Текст] : навч.-метод. посібник / Ю. І. Палеха, В. І. Герасимчук, О. М. Шиян. – 2-е вид. доп. – К. : Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – 162 с.
28. Пальм Г.А. Загальна психологія: навч. посіб. / Г.А. Пальм. – К. : ЦУЛ, 2009. – 256 с.
29. Потапюк Л. М. Вікова та педагогічна психологія [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. М. Потапюк. – Луцьк : ПП Іванюк, 2010. – 214 с.
30. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів: близько 3000 слів / сост. В.Б. Шапарь. - Х.: Прапор, 2009. – 672 с.
31. Психологія: Навч. посіб. / О.В. Винославська, О.А. Брусенко. — К.: ІНКОС, 2005. - 352 с.
32. Психологія: Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 390 с.
33. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки, Відродження. Навч. посіб / В.А. Роменець. – К.: Либідь, 2005. – 416с.
34. Роменець В.А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва. Навч. посіб / В.А. Роменець. – К.: Вища школа, 2006. – 1000с.
35. Роменець В.А. Історія психології: XIX – поч. XX століття. Навч. посіб / В.А. Роменець. – К.: Вища школа, 1995. – 614с.

36. Роменець В.А., Маноха І.Б. Історія психології ХХ століття. Навч. посіб / В.А. Роменець, І.Б. Маноха. – К.: Либідь, 1998. – 992с.
37. Русинка І. І. Психологія: Навчальний посібник / І.І. Русинка. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
38. Савчин М.В. Загальна психологія : навч. посіб. / М.В. Савчин. – К. : Академвидав, 2012. – 464с.
39. Савчин М. В. Педагогічна психологія [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2007. – 422 с.
40. Статінова Н. П. Основи психології та педагогіки [Текст]: навч. посібник для студентів вищих закладів освіти / Н. П. Статінова, Г. П. Сень. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 346 с.
41. Степанов О. М. Основи психології і педагогіки [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – 2-ге вид., випр., доп. – К. : Академвидав, 2006. – 519 с.
42. Степанов О. М. Педагогічна психологія [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / О. М. Степанов. – К. : Академвидав, 2011. – 413 с.
43. Цимбалюк І.М, Яницька О.Ю. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів / І.М. Цимбалюк, О.Ю. Яницька. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
44. Цимбалюк, І. М. Психологія [Текст]: навч. посібник / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД „Професіонал”, 2004. – 216 с.

Додаткова:

1. Баєв Б. Ф. Чи знаєте ви свою дитину? [Текст] / Б. Ф. Баєв. – 2-е вид., доп. – К. : Рад. школа, 1985. – 80 с.
2. Баклицький І.О. Психологія праці. Посібник / І.О. Баклицький. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 504 с.
3. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку [Текст]: навч. посібник / І. Д. Бех. – К. : Академвидав, 2012. – 254 с.
4. Бондаренко А. Ф. Основы психологии [Текст]: учеб. для студентов гуманитарных вузов / А. Ф. Бондаренко. – К. : Освіта України, 2009. – 328 с.
5. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія [Текст]: курс лекцій / О. І. Бондарчук. – К. : МАУП, 2003. – 120 с.
6. Боришевський М. Й. Виховання самоконтролю в поведінці учнів початкових класів [Текст]: посібник для вчителів / М. Й. Боришевський. – К. : Рад. школа, 1980. – 142 с.
7. Бродовська В. Й. Тлумачний словник психологічних термінів в українській мові [Текст] / В. Й. Бродовська, І. П. Патрик, В. Я. Яблонко. – 2-е вид. – К. : ВД "Професіонал", 2005. – 222 с.
8. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика [Текст]: учеб. пособие для студентов ВУЗ / Л. Ф. Бурлачук. – С-Пб : Питер, 2003. – 350 с.
9. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / М. Й. Варій, В. Л. Ортинський. – 2-ге вид., випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 374 с.

10. Варій М.Й. Психологія особистості: навч. пос. / М.Й. Варій. – К.: Центр на вчальної літератури, 2008. – 592 с.
11. Вашека Т. В. Психологія спілкування [Текст] : навч.-метод. комплекс для студентів ВНЗ / Т. В. Вашека, І. С. Гічан. – К. : Книжкове вид-во НАУ, 2006. – 183 с.
12. Венгер Л. А. Психология [Текст]: учеб. пособие для учащихся педагогических училищ / Л. А. Венгер, В. С. Мухина. – М. : Просвещение, 1988. – 336 с.
13. Виховання духовності особистості [Текст]: навч.-метод. посібник / М. Й. Боришевський, Л. І. Пилипенко, О. І. Пенькова та ін. ; Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України; за ред. М. Й. Боришевського. – К., 2013. – 103 с.
14. Волянська О.В. Соціальна психологія [навч. посібник] / О.В.Волянська, А.М. Ніколаєвська. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
15. Восприятие и действие [Текст] / А. В. Запорожец, Л. А. Венгер, В. П. Зинченко, А. Г. Рузская ; под ред. А. В. Запорожца. – М. : Просвещение, 1967. – 323 с.
16. Галян І. М. Психодіагностика [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / І. М. Галян. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2011. – 463 с.
17. Гоноболін Ф. Н. Психологія [Текст] : навч. посібн. / Ф. Н. Гоноболін. – К. : Вища школа, 1975. – 262 с.
18. Детская психология [Текст]: учеб. для студентов / под ред. Я. Л. Коломинского, Е. А. Панько. – Минск : Университетское, 1988. – 40 с.
19. Джонсон В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування [Текст] / Джонсон, В. Девід ; Пер.з англ. В. Хомик. – К. : ВД. "КМ Академія", 2003. – 284 с.
20. Життєва компетентність особистості: від теорії [Текст] : наук.-метод. посіб. / за ред. І. Г. Єрмакова. – Запоріжжя : ХНРБЦ, 2006. – 633 с.
21. Жуков С. М. Історія психології [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
22. Занюк С. С. Психологія мотивації та емоцій [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / С. С. Занюк. – Луцьк : Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 1997. – 179 с.
23. Запорожець О. В. Психологія [Текст]: підручник для педагогічних училищ / О. В. Запорожець ; Пер.з рос. – 3-тє вид. – К. : Рад. школа, 1967. – 220 с.
24. Збірник завдань з загальної психології [Текст] : посібник для студентів пед. інститутів / В. В. Білоус, Г. В. Бистрова, Л. Д. Василенко та ін. ; за ред. В. С. Мерлін. – К. : Вища школа, 1977. – 231 с.
25. Казарновська Г. Б. Загальна, вікова і педагогічна психологія. Збірник завдань [Текст] : зб. завдань / Г. Б. Казарновська, О. П. Долинна. – К. : Вища школа, 1990. – 142 с.
26. Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей; Як виробляти в собі впевненість і впливати на людей, виступаючи прилюдно; Як перестати хвилюватись і почати жити [Текст] / Д. Карнегі. – Х. : ВАТ "Харківська книжкова фабрика ім. М.В. Фрунзе, 2005. – 560 с.

27. Кликс Ф. Пробуждающееся мышление. История развития человеческого интеллекта [Текст] / Ф. Кликс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Вища школа, 1985. – 295 с.
28. Коломинский Я. Л. Учителю о психологии детей шестилетнего возраста [Текст] : кн. для учителя / Я. Л. Коломинский, Е. А. Панько. – М. : Просвещение, 1988. – 190 с.
29. Коломинский Я. Л. Человек: психология [Текст] : кн. для учащихся ст. кл. / Я. Л. Коломинский. – М. : Просвещение, 1980. – 224 с.
30. Конфліктологія [Текст] : навч. посібник для ВНЗ. – Львів : ЛІСВ, 2007. – 326 с.
31. Коpecь Л. В. Психологія особистості [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / Л. В. Коpecь. – 2-е вид. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – 458 с.
32. Коробко С. Л. Робота психолога з молодшими школярами [Текст] : метод. посіб. / С. Л. Коробко, О. І. Коробко ; за ред. С. Д. Максименка. – К. : Літера ЛТД, 2006. – 416 с.
33. Корольчук М. С. Психодіагностика [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло ; за ред. М. С. Корольчука. – К. : Ельга, Ніка - Центр, 2005. – 400 с.
34. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості [Текст] / Г. С. Костюк ; за ред. Л. М. Проколієнко. – К. : Рад. школа, 1989. – 609 с.
35. Крутецкий В. А. Основы педагогической психологии [Текст] : учеб. для учащихся пед. училищ / В. А. Крутецкий. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1972. – 254 с.
36. Крутецкий В. А. Психология [Текст] : учебник для учащихся педагогических училищ / В. А. Крутецкий. – М. : Просвещение, 1980. – 352 с.
37. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики [Текст] / А. Н. Леонтьев. – 3-е изд. – М. : МГУ, 1972. – 575 с.
38. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. – К. : ВД „Професіонал”, 2007. – 407 с.
39. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навчальний посібник. – К.: „ЕксОб”, 1999. – 303 с.
40. Макарова Л. Л. Загальна психологія: методичні розробки семінарських занять [Текст] : навч. посібник / Л. Л. Макарова, В. М. Сенельніков. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.
41. Максименко С. Д. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус) [Текст] : навч. посібник / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко. – К. : МАУП, 2002. – 128 с.
42. Максименко С. Д. Експериментальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, Е.Л.Носенко ; МОН України, Ін-т психології імені Г. С. Костюка. – К. : Центр учбової л-ри, 2008. – 358с.
43. Манова-Томова В. Психологічна діагностика раннього віку [Текст] : монографія / В. Манова-Томова. – К. : Вища школа, 1978. – 167 с.

44. Маноха І. П. Психологія потаємного "Я" [Текст]: монографія / І. П. Маноха. – К.: Поліграфкнига, 2001. – 448 с.
45. Матюша І. К. Особистість і колектив як цілісна гармонійна система (психолого-педагогічний аспект) [Текст]: навч.-метод. посіб. / І. К. Матюша. – К.: ІЗМН, 1997. – 188 с.
46. Москаленко В. В. Соціальна психологія [Текст]: підручник для студентів ВНЗ / В. В. Москаленко. – 2-е вид., випр. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 687 с.
47. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / П. А. М'ясоїд. – К.: Вища школа, 2000. – 183 с.
48. Немов Р. С. Психологія [Текст]: учеб. пособ. для учащихся пед. училищ, студентов пед. институтов / Р. С. Немов. – М.: Просвещение, 1990. – 301 с.
49. Общая психология [Текст]: учеб. для студентов пед. институтов / А. В. Петровский, А. В. Блушлинский, В. П. Зинченко и др.; под ред. А. В. Перовского. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1986. – 464 с.
50. Общая психология [Текст]: учеб. пособие для студентов ВУЗов / под ред. В. В. Богословского, А. Г. Ковалева, А. А. Степанова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1981. – 383 с.
51. Орбан-Лембрик, Л. Е. Соціальна психологія [Текст]: посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2005. – 446 с.
52. Павелків Р. В. Дитяча психологія [Текст]: навч. посібник для самостійної роботи студента ВНЗ / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – К.: Академвидав, 2011. – 373 с.
53. Пальм Г. А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник з мультимедійним курсом для студентів ВНЗ / Г. А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 487 с.
54. Пашукова І. Т. Практикум із загальної психології [Текст] / І. Т. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов; за ред. Т. І. Пашукової. – К.: Знання, 2000. – 204 с.
55. Педагогічна психологія [Текст]: навч. посіб. для студентів педінститутів / Л. М. Проколієнко, М. Й. Боришевський, В. О. Моляко та ін.; за ред. Л. М. Проколієнко, Д. Ф. Ніколенка. – К.: Вища школа, 1991. – 183 с.
56. Петровский А. В. Вопросы истории и теории психологии [Текст]: избр. труды / А. В. Петровский. – М.: Педагогика, 1984. – 272 с.
57. Платонов К. К. Психология [Текст]: учебник / К. К. Платонов, Г. Г. Голубев. – М.: Высшая школа, 1973. – 256 с.
58. Практическая психология в тестах, или как научить понимать себя и других [Текст]. – М.: АСТ-ПРЕСС, 2001. – 376 с.
59. Психология [Текст]: учеб. пособие для учащихся педагогических училищ / Под ред. В.А.Крутецкого. – 2-е изд., перера. и доп. – М.: Просвещение, 1974. – 304 с.
60. Психология эмоций [Текст] / под ред. В. К. Вилюнаса, Ю. Б. Гиппенрейтер. – М.: МГУ, 1984. – 287 с.
61. Психологічна енциклопедія [Текст] / авт.-упоряд. О. М. Степанов. – К.: Академвидав, 2006. – 423 с. – (Енциклопедія ерудита).

62. Психологія [Текст] : навч. посібник для учнів пед. училищ / Д. М. Громов, Є. І. Ігнат'єв, В. А. Крутецький, М. С. Лунін ; за ред. В. А. Крутецького. – К. : Вища школа, 1978. – 283 с.
63. Психологія [Текст] : підручник для пед. училищ / П. Р. Чамата, М. О. Боришевський, В. В. Мистюк та ін. ; за ред. П. Р. Чамати. – 4-те вид., доп. – К. : Вища школа, 1970.
64. Психологія [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / Ю. Л. Трофімов, М. І. Алексєєва, П. А. Гончарук та ін. ; За ред. Ю. Л. Трофімова. – 6-е вид., стереотип. – К. : Либідь, 2008. – 560 с.
65. Психологія навчання [Текст] / за ред. Б. Ф. Баєва. – К. : Рад. школа, 1972. – 136 с.
66. Роменець В. А. Психологія творчості [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. А. Роменець. – 3-тє вид. – К. : Либідь, 2004. – 287 с.
67. Савелюк Н. М. Психологія педагогічна [Текст] : навч. посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / Н. М. Савелюк. – Кременець: В-во КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2012. – 300 с.
68. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / В. А. Семиченко. – К. : Вища школа, 2004. – 335 с.
69. Сергієнко Л. П. Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи : навч. посіб. / Л. П. Сергієнко. – К.: Професіонал, 2009. – 240 с.
70. Скороходова О. И. Как я воспринимаю, представляю и понимаю окружающий мир [Текст] / О. И. Скороходова ; под ред. А. И. Мещерякова. – М. : Педагогика, 1972. – 448 с.
71. Сто великих психологов [Текст]. – М. : Вече, 2004. – 432 с.
72. Столяренко Л. Д. Педагогическая психология [Текст] : учеб. пособие для студентов ВУЗ / Л. Д. Столяренко. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 544 с.
73. Стоунс, Э. Психопедагогика [Текст] / Э. Стоунс ; Пер.с англ. – науч. ред., предисл. и коммент. Н. Ф. Талызиной. – М. : Педагогика, 1984. – 472 с.
74. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності [Текст] / Т. М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 375 с.
75. Ткалич М. Г. Гендерна психологія [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / М. Г. Ткалич. – К. : Академвидав, 2011. – 245 с.
76. Філоненко М. М. Психологія спілкування [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / М. М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 223 с.
77. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии [Текст] : учеб. пособие для студентов вузов. Вып. I. Работы советских авторов периода 1918-1945 гг. / под ред. И. И. Ильева, В. Я. Ляудис. – М. : МГУ, 1980. – 292 с.
78. Хрестоматия по возрастной психологической и педагогической психологии [Текст] : работы советских психологов периода 1946-1980 гг. / под ред. И. И. Ильева, В. Я. Ляудис. – М. : МГУ, 1981. – 304 с.
79. Хрестоматия по психологии [Текст] / сост. В. В. Мироненко; под ред. А. В. Петровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1987. – 447 с.
80. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД "Професіонал", 2007. – 458 с.

81. Чамата П. Р. Самосвідомість та її розвиток у дітей [Текст] : брошура-лекція / П. Р. Чамата. – К. : Знання, 1965. – 48 с.
82. Шапарь В. Б. Как читать человека по лицу, почерку, позе, мимике, жестам [Текст] / В. Б. Шапарь. – Х.-Белгород : Клуб семейного досуга, 2010. – 333 [1] с.
83. Эффективный учитель [Текст] : практическая психология для педагогов. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1995. – 478 с.
84. Яблонко В. Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / В. Я. Яблонко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 257 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://psi.webzone.ru/index.htm> – інтерактивний психологічний словник.

<http://www.psychology.ru> – новини, електронна бібліотека, тести-он-лайн, форуми.

<http://psychology.net.ru> – новини психології, публікації та книги, тести, форум і чат.

<http://psy.piter.com/library> – електронна бібліотека психологічної літератури.

<http://petropal.narod.ru/blanks.htm> – бланки для популярних психодіагностичних методик.

<http://www.rsl.ru/ru/s3/s331/s122/d1312/d13124792> – посилання на усі популярні психологічні інтернет-ресурси.